1207 (2021-2022) – Nr. 1
ingediend op 28 maart 2022 (2021-2022)

Conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Peter Van Rompuy, Koen Van den Heuvel,
Jo Brouns en Stijn De Roo

over brede welvaartsindicatoren

verzendcode: FIN

Vlaams Parlement

1. Inleiding

Het nut van het bruto binnenlands product (bbp) als indicator van de marktactiviteit werd al gedurende vele decennia bewezen. Met behulp van het bbp kan de totale toegevoegde waarde van alle op geld gebaseerde economische activiteiten worden gemeten. Het is met andere woorden een bijzonder nuttige indicator op budgettair en marktgericht vlak. Op het Europese niveau wordt het bbp ook als criterium gebruikt om beleid te bepalen. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank kijken naar het bbp om te beslissen welke projecten in welke landen gesteund zullen worden.[1] Of denk maar aan de Maastrichtcriteria die bepalen dat het overheidstekort niet meer dan 3 procent van het bbp mag bedragen en de schuldgraad niet meer dan 60 procent van het bbp mag zijn. Alle Europese lidstaten gebruiken die indicator, wat het proces om de vooruitgang van landen met elkaar te vergelijken vergemakkelijkt. Toch schiet die strikt economische indicator tekort om de duurzame maatschappelijke vooruitgang van de samenleving te meten. Zo zegt het bbp niks over belangrijke thema's zoals de sociale (on)gelijkheid in een samenleving, de kwaliteit van dienstverlening, het welzijn, de duurzaamheid van het milieu, het onderwijsniveau enzovoort. Aanvullende indicatoren naast het bbp kunnen de evolutie van milieu-, sociale en economische vraagstukken beschrijven.

In crisistijden komt het besef eens te meer naar boven dat het bbp als algemene indicator niet alle ontwikkelingen in een samenleving dekt. Aandacht voor onder andere welzijn en mentale gezondheid zijn tijdens de coronapandemie bijzonder belangrijk gebleken om de toestand van een land volledig in beeld te brengen. De effecten van die gezondheidscrisis tonen aan dat het maatschappelijke debat zich niet mag beperken tot een strikt economische indicator.

Het debat rond bbp als enige indicator om een maatschappelijke evolutie in een land te meten leeft al een hele tijd in Europa en ver daarbuiten. In de Scandinavische landen wordt al langer gewerkt met aanvullende indicatoren. Nieuw-Zeeland gaat nog een stap verder: daar wordt economische groei niet langer als uitgangspunt voor de begroting gebruikt. In de plaats daarvan wordt geopteerd voor 'een betere kwaliteit van leven en algemeen welzijn voor de bevolking' als uitgangspunt.[2] Er werden al aanbevelingen gedaan aan de Europese Commissie om daarvoor aanvullende indicatoren naast het bbp toe te voegen om de evolutie van de maatschappij te meten. Als uitkomst van de denkoefening kwam het zogenaamde rapport-Stiglitz. Ook in België kwam dat debat op gang, met als gevolg dat in 2014 een wet op initiatief van cd&v in de Senaat werd aangenomen (de wet van 14 maart 2014 tot aanvulling van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, met een set aanvullende indicatoren voor het meten van de levenskwaliteit, de menselijke ontwikkeling, de sociale vooruitgang en de duurzaamheid van de Belgische economie).

Opdat ook op dat vlak de Europese lidstaten zouden kunnen worden vergeleken, is het noodzakelijk om kwalitatieve indicatoren te hebben die gestoeld zijn op dezelfde principes voor de hele Europese Unie. Hoewel er onder macro-economen een consensus bestaat over definities van bijvoorbeeld consumptie, inkomen of investeringen, ontbreken wereldwijde definities voor begrippen als brede welvaart, welzijn of duurzame ontwikkeling. Verschillende wereldwijde organisaties hebben al een voorstel gedaan om aan die problematiek tegemoet te komen, telkens met een eigen invulling en nadruk. De Verenigde Naties gebruiken zo de

[1] https://thesolutionsjournal.com/2016/02/22/a-short-history-of-gdp-moving-towards-better-measures-of-human-well-being

[2] https://www.nrc.nl/nieuws/2019/05/30/regering-nieuw-zeeland-maakte-begroting-op-welzijn-niet-economische-groei-a3962082

Human Development Index, waarbij vier indicatoren gecombineerd worden, namelijk levensverwachting bij de geboorte, verwacht aantal jaren scholing en gemiddeld aantal jaar scholing, en ook het bruto nationaal inkomen per capita. Met die combinatie van vier indicatoren wordt geprobeerd om menselijke capaciteiten te benadrukken in plaats van alleen maar op economische groei te focussen. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) maakt gebruik van de Better Life Index, waarbij er aandacht wordt besteed aan thema's zoals onderwijs, maatschappelijke betrokkenheid, toegang tot diensten, inkomen, veiligheid, gezondheid enzovoort. Zo publiceert het Federaal Planbureau sinds 2016 naast het bbp ook een goed gestoffeerd document van meer dan 200 pagina's waarin aanvullende indicatoren aan bod komen als gevolg van de door de Senaat goedgekeurde wet. Op basis van de aanbevelingen van de Conferentie van Europese Statistici over de meting van duurzame ontwikkeling werden passende indicatoren gekozen die niet meetbaar zijn onder het bbp.[3] In totaal gaat het ondertussen om een set van 86 sociale, milieu- en economische indicatoren die het bbp aanvullen (zie tabel hieronder). Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen het welzijn van de huidige generatie in België, het welzijn van toekomstige generaties in België en het welzijn van personen buiten België.

SDG	**Indicatoren**
Geen armoede	Risico op armoede of sociale uitsluiting; Zeer lage werkintensiteit; Overmatige schuldenlast van de gezinnen; Ernstige materiële ontbering; Leefloners; Uitstel of afstel van medische zorg om financiële redenen
Geen honger	Obesitas bij volwassenen; Vleesconsumptie; Oppervlakte biologische landbouw; Landbouwpesticiden
Goede gezondheid en welzijn	Levensverwachting in goede gezondheid; Voortijdige sterfgevallen door chronische aandoeningen; Dagelijkse rokers; Levensverwachting; Ervaren gezondheid; Beperking in dagelijkse activiteiten, Langdurige ziekte of aandoening; Psychologische ontreddering; Depressie; Zelfdoding; Terugbetaling psychotrope geneesmiddelen; Tevredenheid met het leven; Verkeersdoden
Kwaliteitsonderwijs	Vroegtijdige schoolverlaters; Levenslang leren; Onvoldoende leesvaardigheid; Gediplomeerden van het hoger onderwijs
Gendergelijkheid	Loonkloof tussen vrouwen en mannen; Zonder beroepsactiviteit door familieverantwoordelijkheden; Vrouwelijke parlementsleden
Schoon water en sanitair	Nitraat in rivierwater; Nitraat in grondwater; Waterverbruik
Betaalbare en duurzame energie	Woningen zonder voldoende verwarming; Hernieuwbare energie; Energieproductiviteit; Energieafhankelijkheid; Primair energieverbruik
Waardig werk en economische groei	Werkloosheidsgraad; Jongeren die niet werken en noch onderwijs noch opleiding volgen; Dodelijke arbeidsongevallen; Langdurige arbeidsongeschiktheid; Consumptie van de huishoudens
Industrie, innovatie en infrastructuur	Vervoer van personen met de wagen; Vervoer van goederen over de weg; Onderzoek en ontwikkeling; Verkeersopstoppingen; Fysieke kapitaalgoederenvoorraad; Investeringen (bruto) in de fysieke kapitaalgoederenvoorraad; Kenniskapitaalgoederenvoorraad
Ongelijkheid verminderen	Armoederisico; Diepte van het armoederisico; Inkomensongelijkheid: Gini-index; Inkomensongelijkheid: S80/S20

[3] https://unece.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2013/CES_SD_web.pdf

SDG	Indicatoren
Duurzame steden en gemeenschappen	Gebrekkige huisvesting; Blootstelling aan fijn stof; Geluidsoverlast; Uitstoot van stikstofoxiden
Verantwoorde consumptie en productie	Binnenlands materiaalverbruik; Gevaarlijk afval; Gerecycleerd afval; Gemeentelijk afval
Klimaatactie	Uitstoot van broeikasgassen; Uitstoot van broeikasgassen niet-ETS; Slachtoffers van natuurrampen; Bijdrage aan internationaal klimaatfonds; Atmosferische CO_2-concentratie
Leven in het water	Olieverontreiniging; Duurzame visvangst; Zee-oppervlakte in het Natura 2000-gebied
Leven op het land	Landoppervlakte in het Natura 2000-gebied; Bossen met FSC- of PEFC-label; Populatie akkervogels; Bebouwde oppervlakte
Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten	Veiligheidsgevoel in de openbare ruimte; Corruptieperceptie-index; Vertrouwen in instellingen; Sociaal netwerk; Contact met vrienden en familie; Gegeneraliseerd vertrouwen; Slachtoffers van inbraak of lichamelijk geweld
Partnerschap om doelstellingen te bereiken	Officiële ontwikkelingshulp; Officiële ontwikkelingshulp aan de minst ontwikkelde landen; Overheidsschuld; Internationale investeringspositie

Tabel 1. Indicatoren per SDG – Federaal Planbureau (bron: https://www.plan.be/uploaded/documents/202202020806550.REP_ICPIB2022_12558_N.pdf).

Die lijst met indicatoren volgt de zeventien Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (zie figuur 1).[4] De zeventien doelen kunnen verder worden onderverdeeld in vijf grote thema's: mensen, welvaart, planeet, vrede en partnerschap. Een samenvatting van de actualisatie van aanvullende indicatoren wordt ook jaarlijks gepubliceerd in het jaarverslag van de Nationale Bank van België.



Figuur 1. Sustainable Development Goals – Verenigde Naties (bron: https://www.sdgs.be/nl/sdgs).

In Vlaanderen werden tot 2017 de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND-indicatoren) gepubliceerd. Daarmee werd gepeild naar beleidsevoluties rond thema's zoals onderwijs, duurzaamheid, leefbaarheid en psychisch welbevinden. In 2020 werd via 'Vizier 2030' een Vlaams SDG-kader geïntroduceerd met een

[4] https://www.plan.be/uploaded/documents/202102031246230.REP_ICPIB2021_12336_N.pdf

definiëring van de Vlaamse 2030-doelstellingen.[5] Vizier 2030 telt in totaal 53 doelstellingen met 111 indicatoren.[6] Omdat de eerste meting tijdens de coronacrisis plaatsvond en de impact van die crisis nog niet in alle indicatoren zichtbaar zou zijn, koos de Vlaamse Regering voor een beperkte meting. In november 2020 werd de eerste monitoring daarom beperkt tot elf dashboardindicatoren die een globaal beeld per dimensie van Visie 2050 moeten geven, namelijk voor een inclusieve samenleving, via een nieuwe economie, binnen de ecologische grenzen van de planeet, en met een open en wendbare overheid in partnerschap.[7]

2. Probleemstelling

Omdat het bbp in alle Europese lidstaten gebruikt wordt, geldt die indicator als maatstaf om de vooruitgang van de Europese lidstaten te vergelijken. Toch kan de vraag rijzen of die lidstaten wel meten wat ze beogen te meten. Kan die strikt economische indicator wel vaststellen dat de ene samenleving meer vooruitgang heeft geboekt dan een andere? Belangrijk daarbij is te weten dat het reële bbp van een land als maatstaf wordt gebruikt om de welvaart van een land in beeld te brengen. De definitie van het bbp luidt: "Het bbp vertegenwoordigt de totale toegevoegde waarde van alle geproduceerde goederen en diensten binnen een bepaald grondgebied gedurende een bepaalde periode (meestal één jaar). Om de toegevoegde waarde van de totale productie in een land te meten, wordt gebruik gemaakt van markttransacties. Zodoende kunnen alle toegevoegde waarden opgeteld worden teneinde het bbp uit te drukken in monetaire termen."[8]

Als eerste punt is het cruciaal te weten dat het bbp als meetinstrument zijn beperkingen heeft. Markttransacties tellen bijvoorbeeld bepaalde activiteiten die nuttig zijn voor de samenleving, zoals vrijwilligerswerk en huishoudelijk werk, niet mee. Ook het aantal uur dat er gewerkt moet worden en zwartwerk vallen buiten die definitie. Daarnaast is het cruciaal te weten dat een gemiddeld inkomen (reëel bbp per capita) niets zegt over de inkomensverdeling van een land. Zo zegt het bbp niets over de verdeling van welvaart binnen de verschillende sectoren van een economie, noch over de verdeling van welvaart, over de verschillende gezinnen en individuen. Het gevolg daarvan is dat er geen uitspraken kunnen worden gedaan over de (on)gelijkheid van welvaart in een land. Wie ook oog wil hebben voor een duurzame ontwikkeling, moet ervoor zorgen dat de economische vooruitgang van de huidige generatie niet de welvaart van de komende generaties aantast. Daarvoor moet er ook gekeken worden naar de uitputting van natuurlijke hulpbronnen en negatieve externe effecten op het milieu. Zo kunnen bepaalde economische activiteiten het bbp op korte termijn doen stijgen, terwijl die op lange termijn schadelijk kunnen zijn voor de welvaart van een land. In theorie draagt meer consumptie bij tot het bbp. Duurzamere producten zijn, als we die logica doortrekken, niet goed voor het bbp. Het is belangrijk om in te zien dat er niet puur naar de stijging van het bbp mag worden gekeken om de welvaart te meten. Zo steeg de Belgische economie tussen 1995 en 2018 met 30 procent als naar het bbp per capita wordt gekeken. Maar als er rekening wordt gehouden met de kosten die die groei voor toekomstige generaties heeft, daalt die stijging naar 18 procent. Als er bovendien rekening wordt gehouden met hoe mensen de effecten van die economische groei beleven, gaat het nog maar om 15 procent. Dat komt omdat het bbp ongewenste effecten zoals luchtvervuiling, obesitas, stress enzovoort niet incalculeert.[9]

Ten tweede blijkt dat in een moderne samenleving het consumentengedrag veranderd is. Vandaag is het niet juist om te stellen dat welvaart een een-op-eenrelatie

[5] https://do.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Visienota_Vizier_2030_VR201905_0.pdf
[6] https://do.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Vizier%202030%20dashboardindicatoren%20november%202020.pdf
[7] https://do.vlaanderen.be/dashboardindicatoren-vizier-2030
[8] https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/7912
[9] https://www.standaard.be/cnt/dmf20210328_96395235

heeft met meer materiële consumptie. Consumenten kopen niet alleen aan bij producenten, maar verhandelen ook producten onder elkaar via een deeleconomie. Bovendien is de kwaliteitsverbetering van producten en dienstverleningen in een economie moeilijker te meten in bbp-termen. Toch zijn die aspecten interessant als economische activiteit. Het resultaat is dat het consumentensurplus en het bbp steeds verder uit elkaar lopen.[10]

3. Voorstellen voor de aanpassing van de regelgeving

De indieners van deze conceptnota zetten in op verschillende thema's die door het concept van het bbp niet gedekt worden. De welvaartsdriehoek (zie figuur 2) die centraal stond in het verkiezingsprogramma van 2014 zet in op het bewerkstelligen van duurzame economische groei. Voor de indieners bestaat levenskwaliteit uit zes domeinen die ieders leven elke dag bepalen:
1) koopkracht en jobs;
2) toponderwijs;
3) milieu, klimaat en mobiliteit;
4) gezin en gezondheid;
5) veiligheid en justitie;
6) een slagkrachtige overheid voor een sterke service dicht bij de mensen.

Kortom, levenskwaliteit monitoren gebeurt door verschillende indicatoren die niet noodzakelijk onder het bbp meetbaar zijn.



Figuur 2. Welvaartsdriehoek – economische groei met sociale vooruitgang (bron: 3D-Plan cd&v 2014).

Om resultaatsgericht te kunnen werken is monitoring noodzakelijk onder het motto meten is weten. In het Vlaamse regeerakkoord wordt dan ook aandacht besteed aan resultaatsgerichte monitoring. De mogelijkheid om beleidsmaatregelen te evalueren is cruciaal om problemen binnen beleidsthema's te detecteren, te analyseren, het beleid bij te stellen om inhoudelijk op uitdagingen in te spelen

[10] https://economie.rabobank.com/publicaties/2016/januari/verschillende-welvaartsindicatoren-andere-welvaart/

en maatschappelijke vooruitgang in kaart te brengen. Het Federaal Planbureau publiceert daarom sinds 2016 jaarlijks een rapport waarin een set aanvullende indicatoren naast het bbp geactualiseerd worden. In Vlaanderen bepaalt het Vlaams Statistisch Programma de planning van de Vlaamse Statistische Autoriteit, met als doel een volwaardig openbaar statistieksysteem op te bouwen. Zo wordt er bepaald welke Vlaamse openbare statistieken worden opgesteld. Sinds kort is dat een meerjarig programma dat langeretermijndenken in het kader van de ontwikkeling van het statistiekbeleid toelaat. De werkgroep Indicatoren voor de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties heeft zo een lijst opgesteld van 118 indicatoren om de SDG's voor België de komende jaren te monitoren, waarvan 82 indicatoren gepubliceerd werden.[11] Sinds 2020 is er in Vlaanderen het rapport 'Vizier 2030'. Met behulp van die rapporten is het mogelijk om belangrijke thema's zoals geestelijke gezondheid, welzijn en duurzame ontwikkeling te meten. Daarbij is het belangrijk in te zien dat indicatoren geen onweerlegbare waarheid weergeven. Ze proberen een evolutie weer te geven en het maatschappelijke debat te voeden, maar zijn niet bedoeld om dat debat te vervangen. Het is een beschrijving van de globale beleidseffecten, zonder daarvoor verklarend te werk te gaan. Daarvoor zijn diepere analyses nodig. Hoewel kwantitatieve indicatoren het makkelijker maken om nauwkeurig te vergelijken met andere regio's, zijn niet alle beleidsdomeinen kwantificeerbaar. Daarom zijn ook kwalitatieve indicatoren belangrijk om de totale vooruitgang te meten en globale beleidseffecten op te volgen. Daarnaast zijn nog andere types van indicatoren mogelijk waarover nagedacht moet worden. In dat verband rijst de vraag welke keuze er gemaakt wordt: wordt ervoor gekozen om een operationeel doel (resultaatsindicatoren) te behalen of is het belangrijker dat de geleverde inspanningen worden gemeten (inspanningsindicatoren)?

Voor een aantal Vlaamse 2030-doelstellingen zijn er nog geen indicatoren beschikbaar in de Vlaamse openbare statistieken of moeten nieuwe indicatoren worden ontwikkeld. Dat hoeft geen probleem te vormen: aangezien de lijst van Vlaamse openbare statistieken jaarlijks wordt herzien, kunnen op een later tijdstip statistieken toegevoegd (of weggelaten) worden. De medewerkers van de Vlaamse Statistische Autoriteit en het netwerk Statistiek Vlaanderen volgen de inhoudelijke afbakening van de concepten op zodat de indicatoren effectief meten wat ze beogen te meten.[12] Voor de visuele monitoring zijn er vandaag nog punten die verbeterd kunnen worden. Figuur 3 geeft een voorbeeld van hoe die monitoring er vandaag uitziet. Zo wordt vandaag in de linkerkolom een link naar de website van Statistiek Vlaanderen opgenomen waarop die indicator in grafiekvorm kan worden teruggevonden. In sommige rechterkolommen staat een verwijzing naar een pagina, maar wordt er niet gedefinieerd waarop die kolom slaat. Die vorm van rapportering laat ook geen vergelijking met het Europese gemiddelde toe, het geeft geen trendindicatie weer, noch een vergelijking met het internationale niveau.[13]

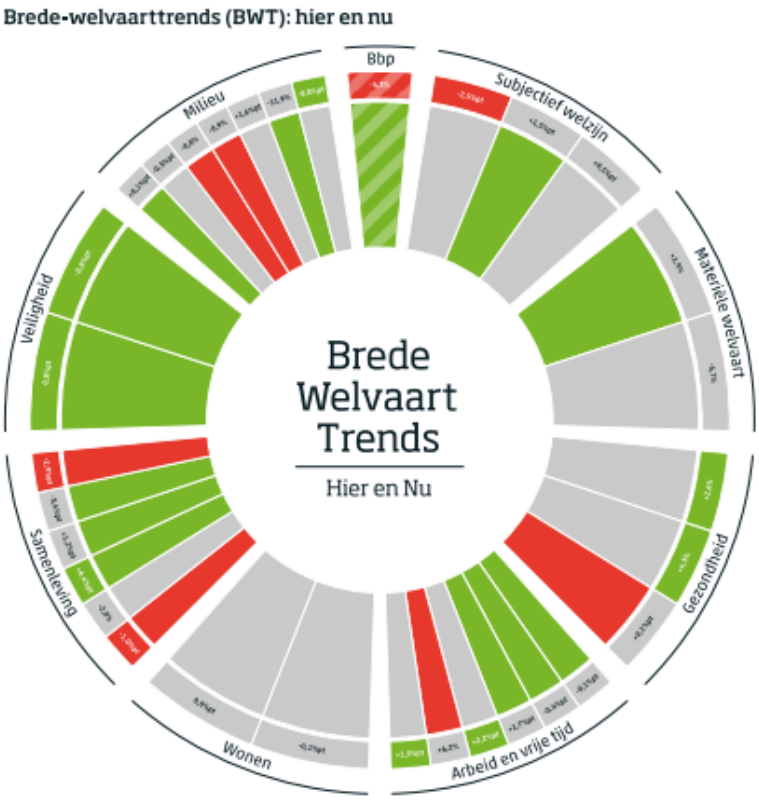
Doelstelling 20: Tegen 2030 is de betaalbaarheid van het wonen toegenomen en zijn vraag en aanbod op de woningmarkt beter op mekaar afgestemd	
Aantal wooneenheden ten opzichte van aantal huishoudens	
Aandeel huishoudens dat een gebrek aan ruimte heeft (= minder dan 1 kamer per lid van het huishouden badkamer toilet niet meegerekend)	p. 62/165 4.3. Woningbezetting
Aandeel huishoudens met een woonquote lager dan 40% (inclusief bijkomende woonuitgaven)	p. 109/165 7.3.2.

Figuur 3. Vizier 2030 – Monitoring 2021 (bron: https://do.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/DKBUZA_Vizier2030_indicatoren_1.pdf).

Ter vergelijking: in het Nederlandse rapport worden de 'brede-welvaarttrends' (BWT's) wel visueel sterk weergegeven aan de hand van ringen. De binnenste ring geeft informatie over de middellangetermijntrend (2013-2020). Ook wordt per indicator weergegeven welke positie Nederland heeft in de EU en wat de ontwikkeling

[11] https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/VSP22_24.pdf
[12] https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/VSP22_24.pdf
[13] https://do.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/DKBUZA_Vizier2030_indicatoren_1.pdf

is van het laatste jaar (2019-2020). De buitenste ring geeft de gemiddelde afwijking in het laatste verslagjaar weer ten opzichte van het voorgaande jaar. Aan de hand van kleuren (groen, grijs en rood) worden de trends weergegeven. Bij groen beweegt de indicator in de richting die wordt geassocieerd met een stijging van de brede welvaart. De kleur grijs toont dat de stijging of daling van de indicator niet significant is. Als de kleur rood is, dan beweegt de indicator in de richting die wordt geassocieerd met een daling van de brede welvaart. Bijvoorbeeld bij het thema 'Arbeid en vrije tijd' wordt via de ringen aangegeven dat voor de indicator langdurige werkloosheid, Nederland in 2019 de zevende positie heeft van 27 EU-landen, dat de middellangetermijntrend (2013-2020) positief is en die indicator de kleur groen heeft. Als de indicator in de ringen wordt aangewezen, dan wordt een grafiek weergegeven van de langdurige werkloosheid in Nederland en een grafiek met de internationale positie.



Figuur 4. Brede-welvaarttrends (BWT): hier en nu (bron: Monitor Brede Welvaart & de Sustainable Development Goals 2021).

Met deze conceptnota ijveren de indieners ervoor om het monitorings- en rapporteringssysteem van het jaarlijkse rapport 'Vizier 2030' met de set aan aanvullende indicatoren in Vlaanderen optimaal af te stemmen op de aanvullende indicatoren die internationaal en Europees gebruikt worden om de doelen van de SDG's te meten. De indieners vragen om jaarlijks in het Vlaams Parlement te rapporteren over de evolutie van de trends die de aanvullende indicatoren aantonen. Het is namelijk belangrijk om van nabij de evolutie te volgen van de demografische, macro-economische en sociaalmaatschappelijke ontwikkelingen in Vlaanderen die niet onder het bbp meetbaar zijn. Er zou visueel sterker gerapporteerd moeten worden over de vergelijking van Vlaanderen met andere Europese landen om die rapportering gebruiksvriendelijker te maken. De indieners kijken daarvoor naar het voorbeeld van de Nederlandse Monitor van de Brede Welvaart. Een dergelijke monitor zou het mogelijk maken om in één oogopslag na te gaan of de middellangetermijntrend zich al dan niet in positieve zin ontwikkelt, welke positie Vlaanderen heeft in vergelijking met de andere EU-landen en wat de ontwikkeling van het laatste jaar

was. Aan de hand van kleurcodes kunnen dan de trends aangeven in welke richting de indicator evolueert.

Alleen inzetten op economische groei betekent niet automatisch dat wordt aangestuurd op een brede welvaart. Voor een duurzame vooruitgang van een samenleving moeten naast economische, ook sociale en ecologische indicatoren worden bekeken. De Vlaamse overheid zet vandaag al langetermijndoelstellingen voorop die niet te vatten zijn in bbp-termen. Een voorbeeld daarvan is Visie 2050, waarmee de Vlaamse Regering de transitie met betrekking tot mobiliteit, energie, levenslang leren, circulaire economie enzovoort wil bewerkstelligen. Om de vinger aan de pols te houden zou de rapportering van de aanvullende indicatoren en visueel versterkte monitoring moeten helpen om in beeld te brengen hoever Vlaanderen staat met betrekking tot het behalen van die sociale, milieu- en economische doelstellingen op lange termijn.

Peter VAN ROMPUY
Koen VAN DEN HEUVEL
Jo BROUNS
Stijn DE ROO